

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

09 Temmuz 2019

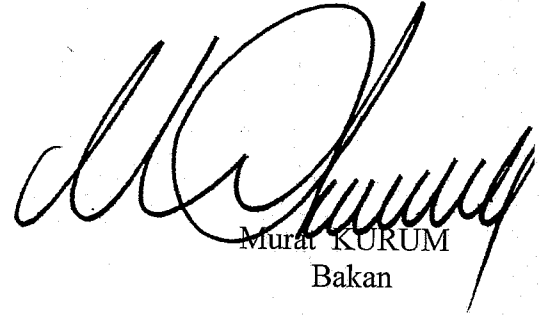
Sayı : 30824082/610- 159816
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

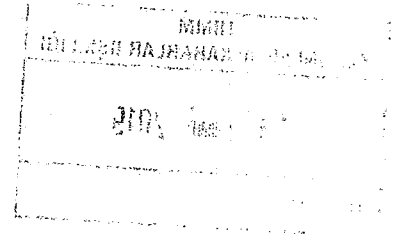
Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (3 Adet- 3 Sayfa)
- Cevap yazısı (21Adet, 44 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ'NÜN
TBMM 7/10779 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Anayasa'nın Konut Hakkını içeren 57. Maddesi, 'Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır' demektir. Ayrıca Anayasa, "yurttaşlarının refah ve huzur içerisinde yaşamlarını sürdürmeleri ve sağlıklı, güvenli bir çevrede yaşama hakkını sağlamak devletin asli görevlerinden" demektir. Bu kapsamda bilimin, teknolojinin, hukukun gereklilikleri doğrultusunda kamu yararı gözetilerek planlanan mimarlık ve mühendislik süreçlerinden geçmiş güvenli yapılaşma ile yurttaşların sağlıklı ve güvenli barınma hakkının sağlanması devletin temel görevi ve sorumluluğudur.

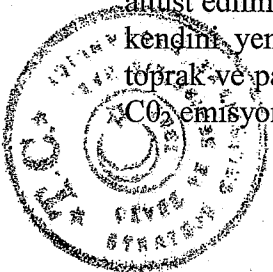
Mekânsal ve yapılaşmaya ilişkin koşulları planlama kuralları, mimarlık ve mühendislik süreçlerinin düzenlenmesi konusunda kamu faydası gözetilmesi hakkında hassasiyetler meslek odalarının raporları ile belirtilmekte, yasa ve yönetmeliklerle belirlenmektedir. Rize'de 1960'lı ve 1970'li yıllarda şehir merkezinin yaklaşık 3'te 1'lik bir kısmını oluşturan deniz dolgusu üzerinde, deniz kumu kullanılarak "denizi kara, karayı para yapan başkan" olarak anılan dönemin belediye başkanı tarafından, zamanın mevzuatı yok sayılmış, mühendislik bilgisi, riskler göz ardı edilerek 3 kat yapı izni verilen dolgu alana 8, hatta bazı yerlerde 10,-12 kata kadar yapılaşmaya gidilmiştir.

Dolgu alanında deniz korozyonuna uğrayan çok sayıda binanın temellerinin ağır hasarlı olduğu ve bu binaların neredeyse tamamının bugün yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığı, bina temellerinde açığa çıkan demirler ile tahrip olan taşıyıcı kolonların durumunun korkuttuğu, güçlendirme çalışması ile ayakta kalabilecek birkaç bina dışındaki tüm binaların yıkılması gerektiği, Rize İnşaat Mühendisleri Odası'nca yapılan teknik incelemelerde ve yayınladıkları raporda belirtilmiştir.

Deniz dolgusu ile elde edilen ve yaklaşık 350 bin metrekare olan bu alanda yüzlerce konutun, kamu kurumlarının yer aldığı ve yaklaşık 70 bin kişinin yaşadığı çeşitli basın haberlerinde yer almaktadır.

Türkiye'nin deprem kuşağında yer aldığı düşünüldüğünde Gürcistan'da 2017 yılında meydana gelen 5.1 büyüklüğündeki depremin ardından Doğu Karadeniz'in 4'üncü derece deprem riski bölgesinden 3'üncü derece deprem riski bölgesine çekilmesi tehlikenin boyutunu artırmaktadır. Bu kapsamda son derece sağlıklı yapılaşma ile can güvenliğini riske eden, çevre ve doğa tahribatına neden olan, yeterli mühendislik hizmeti almadığı için olası depreme dayanıksız riskli yapılar imar izinleri ve bariyerleri ile devlet eliyle başka facialara davetiye çıkartmaktadır.

AKP iktidarınca yıllar itibarı ile hızlandırılan deniz ve sahillerin doldurulması projeleri ile kıyı erozyonu tetiklenirken, doğa ve canlı katliamı yaşanmakta, kıyıya özgü canlıların yaşama ortamı altüst edilmekte, deniz suyunun kimyasal/ fiziksel özellikleri bozulmaktadır. Deniz suyunun kendi kendini yenileme, devşirme mekanizmaları harap edilerek, dolgu malzemesi olarak kullanılan toprak ve patlama ile parçalanmış kayaların elde edilmesi ve taşınması sırasında büyük oranlarda CO₂ emisyonu da ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, bu işlemler sırasında yapılan patlamalarla yeraltı sularının yatakları değişmekte ve o bölgede toprak kaybı ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2017 yılında dönemin Çevre ve Şehircilik Bakam Mehmet ÖZHASEKİ tarafından yanıtlanması istemiyle verilen soru önergesine cevabında "Dolgu alanlarının zemin koşulları nedeniyle yeniden yapılaşmaya açılmayacak olması nedeniyle bu alanlar üzerinde bulunan mevcut yapıların tasfiyesini sağlamak ve afet risklerini bertaraf etmek üzere öncelikle yeni yerleşim alanı olarak kullanılabilir alternatif Rezerv Yapı Alanlarının belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır" şeklindeki açıklamalarından sonra sorun çözülmüş müdür? 70 bini aşkın yurttaşın can güvenliğini sağlamak için ne yapılmıştır?
- 2-Söz konusu Rizeli yurttaşların can güvenliğini riske eden, deprem güvenliği bulunmayan, değişen iklim koşullarına uygun inşa edilmeyen, yönetmeliklere uyulmadan inşa edilmiş yapılara yönelik Bakanlığınızca bir çalışma yapılacaktır mıdır?
- 3- Rize'de deniz dolgusu ile elde edilen 350 metrekairelik bu riskli alanda bulunan bina ve iş yerleri "İmar Barışı" düzenlemesinden faydalananca mıdır, söz konusu yerleşim alanında imar barışına kaç kişi başvurmuştur?
- 4- Kentsel dönüşüm ile meydana gelecek yıkım işlemleri sonrası oluşacak olan doğa ve deniz kirliliğine yönelik alınacak önlemlere yönelik bir projeniz bulunmakta mıdır?
- 5- Kentsel dönüşüm sürecinde binaların yıkımında asbest denetimi yapılmakta mıdır? Halk sağlığını ciddi anlamda tehdit eden asbest tozuna karşı bir önlem alınmakta mıdır, halk bilgilendirilmekte midir?
- 6- AKP iktidarı boyunca hızlandırılan deniz ve sahillerin doldurulması projeleri nedeniyle doğanın tahrip edilmesinden kaynaklı felaketlerin, denizde yaşayan canlı türlerinin yok olması gibi kalıcı kayıpların, halk sağlığını riske eden kötü sonuçların muhasebesini yapmayı, ekoloji karşıtı projelerinize son vermeyi düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR:

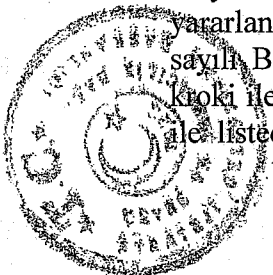
1,2- Rize İl merkezinde bulunan dolgu alanlarındaki yapı kalitesi açısından risk teşkil eden yapılar ile muhtelif bölgelerdeki yapıların nakledilmesi amacıyla;

-18.04.2019 tarihli ve 999 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; Salarha Beldesi, Kokulukaya Mahallesindeki yaklaşık 50.000 m² alanın TOKİ tarafından acele kamulaştırmasına karar verilmiştir.

-18.04.2019 tarihli ve 1000 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; Yağlıtaş Mahallesi'ndeki yaklaşık 200.000 m² lik alanın TOKİ tarafından acele kamulaştırmasına karar verilmiştir.

- Kent merkezinde yer alan dolgu alanındaki yapı yoğunluğunun düşürülmesi, mevcut yapıların bir kısmının tasfiyesinin sağlanması ve afet risklerinin bertaraf edilmesi amacıyla yeni yerleşim alanlarının oluşturulması çalışmalarına Bakanlığımızca devam edilmektedir.

3- 3194 sayılı İmar Kanununun Geçici 16 ncı maddesinin dokuzuncu ve onbirinci fıkralarında söz konusu madde hükümlerinin uygulanamayacağı alanlar ve yapılar sayılmıştır. Zikredilen (9) uncu fıkroda "Üçüncü kişilere ait özel mülkiyete konu taşınmazlarda bulunan yapılar ile Hazineye ait sosyal donatı için tahsisli araziler üzerinde bulunan yapılar bu madde hükümlerinden yararlandırılmaz" hükmüne ve (11) fıkroda "Bu madde hükümleri, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda tanımlanan Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesi içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alan ile İstanbul tarihi yarımada içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanlarda ve ayrıca 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirlenmiş Tarihi Alanda uygulanmaz" hükmüne yer verilmiştir. Söz konusu fıkralarda belirtilen alanlar dışındaki, diğer bütün alanlarda 31/12/2017 tarihinden önce ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak inşa edilmiş yapılar için Yapı Kayıt Belgesi alınabilmektedir. Rize İli genelinde 75.053 vatandaş İmar Barışından faydalanmak üzere başvuruda bulunmuştur.

4- Bahse konu bölge doldurma-kurutma yöntemiyle karasal alana dönüştürülmüş olup denizle ilişkisi kalmamıştır. Yıkım işlemlerinin doğa ve deniz kirliliğine sebebiyet vermeyeceği değerlendirilmektedir.

5- İster kentsel dönüşüm ister farklı amaçla yapılsın her türlü bina yıkım faaliyeti sırasında yıkıma konu edilen binada asbestli imalatlar söz konusu olduğunda çevre ve halk sağlığı açısından koruyucu önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu önlemler ve izlenmesi gereken prosedür Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Mülga Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı) tarafından hazırlanan "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik" ile Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" ve "Atık Yönetimi Yönetmeliği" nde hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenlemeler gereğince asbest içeren malzemelerin kullanıldığı binaların yıkımı, sökümü, tamirâtı ve tadilatı sırasında yapılması gereken asbest tespit ve söküm işlemleri ile koruyucu önlemler asbest uzmanları tarafından hazırlanan iş planı ile Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne sunulmaktadır. Sökümü yapılan ve atık haline gelen asbestli malzemenin ise Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak mahallinden uzaklaştırılması ve bertaraf edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda adı geçen her iki Bakanlık da yıkımlarda asbest güvenliğine ilişkin gerekli denetimleri kendi yetki ve sorumlulukları çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Diğer yandan asbest sökümünün gerçekleştirilmesi durumunda çalışma alanı uygun uyarı levhalar ile işaretlenerek hem yetkisiz kişilerin şantiye alanına girişi engellenmekte hem de çevre halkının bilgilendirilmesi sağlanmaktadır.

6- Şehirlerimizi daha yaşanabilir hale getirmeye çalışırken tabiatı ve çevreyi korumak asli vazifemizdir. Bu bilinçle Bakanlık olarak çevre kirliliğinin önlenmesi ve korunan alanların yönetilmesi çalışmalarını titizlikle sürdürmekteyiz.

